

Sărăcie și excluziune socială în câteva țări europene

Schimbând vieți, deschizând minți.

Erasmus+

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație/comunicare reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Autor: Elżbieta Szczygieł

Referent științific: prof. dr. ing. Leszek Woźniak, Politechnika Rzeszowska

Redactare: Monika Hadam

Coperta: ptrabattoni (pixabay.com) Licenja CC0 Public Domain

Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International

Editura Stowarzyszenie „Centrum Wspierania Edukacji i Przedsiębiorczości”
ul. K. Hoffmanowej 19
35-016 Rzeszów
www.cwep.eu
office@cwep.eu

Rzeszów 2015

Sărăcia și excluziunea socială sunt probleme sociale larg comentate care afectează atât țările în curs de dezvoltare, cât și pe cele considerate dezvoltate. Este un lucru binevenit că acțiunile de combatere a sărăciei și excluziunii sociale apar într-o varietate de contexte. Una dintre acestea este proiectul intitulat „**TAP - Together Against Poverty**” (**Împreună împotriva sărăciei**), implementat de un parteneriat format din organizații din șase țări europene: Estonia, Spania, Olanda, Polonia, România și Italia. Proiectul este coordonat de către Centre for Education and Enterprise Support din Rzeszów, Polonia, care are experiență de mai mulți ani în abordarea problemelor sociale și care participă în multe proiecte care de ex., țintesc asistarea copiii fără adăpost. Obiectivele proiectului TAP includ cercetarea și prezentarea fenomenului sărăciei și al excluziunii sociale, precum și a modelelor de securitate socială existente în țările partenere.

Studiu despre sărăcie și excluziune socială

Problema majoră care a determinat prezentul studiu a fost insuficienta cunoaștere în profunzime și la zi a aspectelor economice și sociale ale cauzelor și caracteristicilor sărăciei și excluziunii sociale în cele mai vulnerabile grupuri, precum și a mecanismelor de ieșire și a obstacolelor care previn ieșirea din sărăcie. Obiectivul principal urmărit în studiu a fost dobândirea de cunoștințe de profunzime și la zi despre aspectele economice și sociale ale cauzelor și caracteristicilor sărăciei și excluziunii sociale în cele mai vulnerabile grupuri, despre mecanismele de ieșire din sărăcie și obstacolele majore de depășit. Instrumentul utilizat pentru colectarea datelor a fost un ghid de interviu de profunzime și un chestionar cu elemente de anchetă.

Prezentarea rezultatelor cercetării realizate cu persoane în situație de sărăcie și excluziune socială și persoane amenințate de astfel de situații

Colectarea datelor în cadrul cercetării de față s-a realizat în perioada 1 noiembrie 2014-31 martie 2015 în toate cele șase țări participante în proiect. S-a utilizat ghidul de interviu și cu componentă de chestionar pentru partea de anchetă. Numărul total de respondenți a fost de 90, câte 15 în fiecare țară. Pentru a fi inclus ca subiect, persoanele au îndeplinit cel puțin una dintre cerințele: să fie șomer, să aibă nivel redus de calificare și educație, să fie părinte singur, să fie cap de familie cu mulți copii, să fie membru al unei gospodării care este îndreptățită să primească ajutor social. Analiza datelor metrice ne arată că dintre cei 90 de respondenți, cei mai mulți sunt orășeni care trăiesc în localități urbane cu o populație între 100.000 și 5000 de persoane (Tabel 1).

Tabel 1. Structura respondenților după mediul de reședință

Mediul de reședință	Număr	Procent
urban*	7	7,8
Până la 20.000 locuitori	1	1,1
20.000 – 50.000 locuitori	3	3,3
50.000 – 100.000 locuitori	9	10
100.000 – 500.000 locuitori	40	44,4
peste 500.000 locuitori	19	21,1
rural	11	12,2

(*) în câteva chestionare, respondenții au indicat doar mediul de reședință, nu și categoria de mărime a localității

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor din cercetare

Majoritatea respondenților – 61 persoane – au fost femei (aproape 68% dintre respondenți). Au fost intervievați doar 29 de bărbați. Unul dintre aspectele de care s-a ținut cont la selectarea respondenților a fost statutul de șomer. Printre respondenți, 61 de persoane erau fără loc de muncă, iar 29 aveau loc de muncă. Printre respondenți, fiecare a patra persoană nu a terminat școala primară (Tabel 2). În total, respondenții care aveau cea mai avansată formă de școlarizare învățământul secundar au constituit 54% dintre respondenți.

Tabel 2. Structura respondenților după nivel de educație

Educație	Număr	Procent
Înv. superior	24	26,7
Înv. post-liceal	10	11,1
Înv. secundar *:	11	12,2
tehnic	8	8,9
general	4	4,4
Școală profesională	8	8,9
Gimnaziu	15	16,7
Înv primar	10	11,1
Înv primar neterminat / fără școală	24	26,7

(*) În unele chestionare, respondenții au indicat doar în general că au terminat o școală, fără a specifica un anumit nivel de învățământ

Sursă: prelucrare proprie pe baza datelor din cercetare

Un alt factor considerat ca factor de risc al sărăciei și excluziunii sociale a fost apartenența la un anumit tip de gospodărie. Persoanele care cresc copii singure sau cele cu mulți copii (trei sau mai mulți) au constituit aproape 1/3 dintre respondenți (Tabel 3).

Tabel 3. Structura respondenților după numărul de membri în gospodărie

Membrii gospodăriei	Număr	Procent
Persoană singură/ necăsătorită	36	40
cuplu / fără copii	10	11,1
cuplu/ cu copii:		
cu 1 copil	12	13,3
cu 2 copii	5	5,6
cu 3 sau mai mulți copii	10	11,1
Familie monoparentală	17	18,9

Sursă: prelucrare proprie pe baza datelor din cercetare

Ultimul factor luat în considerare la selectarea grupului de respondenți a fost nivelul scăzut al venitului. Nivelul venitului constituie un factor de eligibilitate pentru ajutor social. În țările din zona euro, cel mai numeros grup de respondenți aparțineau unor gospodării cu venituri între 500 și 1000 EUR pe lună. În cazul veniturilor din Polonia și România este imposibil de determinat o categorie dominantă de venit din cauza numărului mic de observații, precum și deoarece sistemul de răspunsuri la această întrebare a permis declararea valorii exacte a venitului lunar pentru întreaga gospodărie

sau alegerea unuia dintre trei variante de răspuns posibile. În majoritatea cazurilor, venitul în gospodăriile persoanelor intervievate nu a fost suficient pentru satisfacerea nevoilor de bază ale membrilor gospodăriei.

Opinia respondenților despre situația economică – date din interviuri

Situația financiară a persoanelor amenințate de sărăcie și excluziune socială în Estonia este o combinație a câtorva factori, printre care cei mai importanți sunt schimbările politice și structurale și criza economică actuală, inclusiv înrăutățirea relațiilor economice cu Federația Rusă.

De peste zece ani nu mai am loc de muncă și nu exist în documente. Mi-am pierdut locul de muncă atunci când în Estonia s-au închis mai multe ziare de limba rusă [...]. Scriu articole și câteodată primesc niște bănuți pentru asta. Nu primesc ajutor financiar de la instituțiile estoniene [...]. Doar soția are un loc de muncă periodic ca bucătăreasă și asta ne ajută să supraviețuim. De asemenea tatăl meu are pensie și ne ajută. Avem o căsuță la țară și acolo creștem cartofi și mere. [Bărbat, 59]

Criza de pe piața de muncă spaniolă a avut un impact larg în sfera socială. Tinerii, persoanele fără calificări și imigranții au resimțit urmările ofertelor de lucru nesatisfăcătoare. Acest lucru a condus la nevoia de a accepta orice loc de muncă pentru a supraviețui.

Acasă am lucrat ca și contabil. Am aproape 20 de ani de experiență. Dar aici în Spania nu mi-am găsit un loc de muncă în branșă, așa că am început să lucrez pe la casele oamenilor ... [Femeie, 44]

Am fost chelneriță într-un restaurant. Locuim în casa tatălui meu. Situația este foarte rea. În Spania nu este de lucru, sunt venituri mici și situația e foarte grea. Cu pensia tatălui meu reușim să supraviețuim. [Femeie, 46]

Situația economică a respondenților în țara care a fost categorisită ca „sigură” este – în opinia lor – dificilă. Lipsa locurilor de muncă, necesitatea de a sprijini copii adulți care nu reușesc să găsească un loc de muncă este o problemă comună în multe economii.

Există multă sărăcie mascată, nu o vezi, dar eu o văd în jurul meu. Nu sunt locuri de muncă, vezi ce se întâmplă cu fiul meu, are 29 de ani și locuiește acasă din nou, fără slujbă... [...]. Eu am primit ajutor de șomaj și în curând voi primi ajutor social. Nu e de lucru. Din asta trebuie să trăiesc, și din ce îmi dau de la banca de alimente [...]. Sunt pur și simplu puțini bani. [Bărbat, 53]

Trăiesc din ajutor. Nu am salariu... câteodată mai apare câte ceva mărunț și avem ajutorul pentru locuire, pentru plata chiriei [...]. Câteodată nu prea pot cumpăra mare lucru sau nici lucrurile de care am nevoie multă. Dar atunci mă pot duce la biserică, la serviciul social. De exemplu, pentru a primi o mașină de spălat... sunt aranjamente pentru asta [...]. am datorii. Nu am economii. Nu știu cum să economisesc. [Femeie, 30]

Sărăcia și excluziunea socială în Olanda are cauze și caracteristici diferite care rezultă din standardul de viață mai ridicat din această țară și din condițiile economice diferite, comparativ cu celelalte țări din studiu. Problema sărăciei este abordată printr-un sistem de asistență care funcționează bine, care nu se limitează la ajutor material ci include și consiliere pentru problemele specifice cu care se confruntă persoanele asistate.

Ceea ce este caracteristic pentru sărăcia din Polonia este nevoia de a te împrumuta constant. Este o încercare de a gestiona situația economică dificilă, care arată în același timp și solidaritatea comunităților locale în care trăiesc respondenții. Din nefericire, această situație conduce la capcana datoriilor, care se exploatează de către diverse instituții care dau bani împrumut. Aceste instituții dau credite cu o dobândă foarte mare fără a cere garanții. A doua caracteristică este dificultatea de a acoperi nevoile de bază, de exemplu hrana.

Situația este grea. Pentru a ne satisface nevoile curente, trebuie să adun lucruri reciclabile, butelii de bere, și pentru acelea primesc niște bani pe care îi cheltui pe facturi: chirie, curent, gaz. Situația asta e foarte umiltoare. [...] Nu toți acceptă că eu caut în gunoarie și le spun copiilor să nu mă deranjeze, ceea ce e foarte umilitor. [Femeie, 55]

Sunt multe cazuri când nu am bani de pâine și trebuie să mă împrumut pentru că trebuie să mănânce copilul. Apoi mă gândesc cum să dau înapoi banii. Duc lipsă de bani tot timpul, nu pot să îmi satisfac necesitățile de bază – mâncare, produse de igienă [...]. Nu am sentimentul siguranței financiare, am datorii de 7000 zloty [...]. Câteodată găsesc de lucru, de exemplu să îngrijesc persoane în vârstă, le fac cumpărături, curățenie, le îngrijesc, dar asta se întâmplă

rar. Primesc 10 zloty pe oră dar înseamnă mult pentru mine pentru că atunci am bani de cină pentru mai mult de o zi. Aș avea grijă cu drag de cineva în mod regulat, doar că nu pot decât în timpul zilei. Când mă trezesc la ora 4, mă întreb, oare ce se va întâmpla azi? Oare ce voi găti, de unde voi lua bani pentru mâncare? Nu este o situație ușoară. [Femeie, 38]

Respondenții din România deseori indică faptul că situația economică grea se leagă de șomaj, inclusiv de posibilitățile legale de a câștiga bani. Bani de șomaj nu ajung pentru un trai decent, așa că șomerii lucrează totuși dar fără contract, ceea ce nu oferă siguranță financiară și nici dreptul la îngrijire medicală gratuită sau la pensie.

Lucrez și ilegal, mă întrețin din munca la negru, dar poate că am nevoie să mă duc la spital într-o zi, sau mă pensionează într-o zi, așa că sper că înainte de asta să am și loc de muncă legal, asta mi-au promis pentru anul viitor [2015 – nota autorului], da, așa au promis. [...]. Sunt șomer, adică nu sunt angajat cu documente. Lucrez cam două sau trei ore pe zi pentru o sumă de bani, când cum [...]. Ce altceva poți să faci când ai nevoie de bani? [Bărbat, 41]

Nu sunt mulțumită, salariul meu e mic și insuficient. A fost mai bine când trăiau părinții mei, ne aduceau mâncare de la țară tot timpul. Acum cumpăr totul și banii zboară. [Femeie, 56]

Factorul principal care cauzează sărăcia în Italia este lipsa locurilor de muncă și salariile foarte scăzute. Respondenții au subliniat că ajutorul social pe care îl primesc este insuficient pentru acoperirea nevoilor curente. De asemenea, situația se leagă de îndatoriri și imperativul de a limita necesitățile. Mulți respondenți beneficiază de sprijinul public și al sectorului neguvernamental.

Primesc ajutor social de 180 euro pe lună, nu reușesc să găsesc un loc de muncă. Am datorii mici și încerc să-mi limitez nevoile. [Bărbat, 62]

Suntem la fundul prăpastiei. Este tot timpul cineva care ar lucra pentru mai puțin și costul muncii tot coboară. Sunt femeie și sunt bătrână, astea sunt două bariere [...]. [Femeie, lat 53]

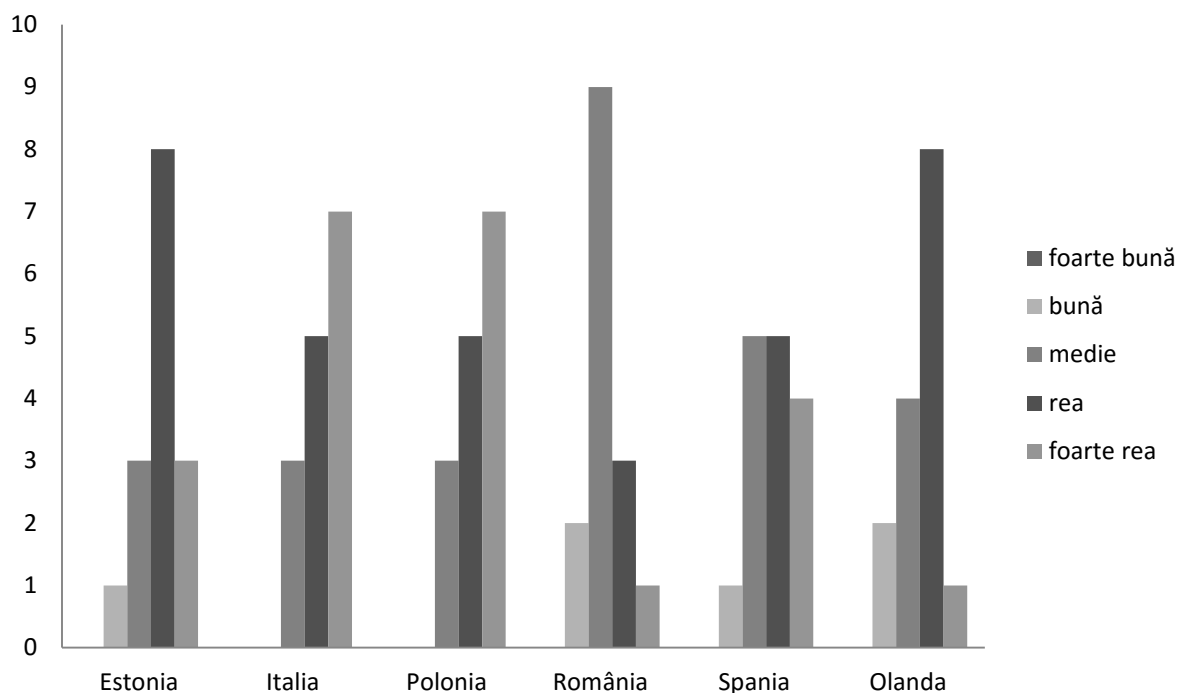
Opinia respondenților despre situația economică – date din chestionar

Cel mai numeros grup de respondenți (44 persoane) trăiesc din daruri, pensie alimentară și alte venituri. În acest grup, aceste surse de venituri au fost sursa principală pentru 18 persoane, iar pentru 26 au reprezentat o sursă suplimentară. Al doilea cel mai numeros grup de persoane în risc de sărăcie și excluziune socială au fost persoanele care au venit din contract de muncă (37 persoane). Nu mult mai puține persoane, 33, trăiesc din ajutor social. În acest grup, pentru 23 de persoane aceasta a fost sursa principală de venit. Majoritatea respondenților au afirmat că situația actuală a veniturilor lor este medie, mai degrabă proastă sau proastă; 2/3 au declarat că situația lor este medie sau mai degrabă proastă (Tabel 4). Analiza datelor pe țări ne-a indicat că doi respondenți din Olanda și România au indicat că situația veniturilor lor este bună (Graficul 1). Doar câte un respondent din Estonia și Spania au ales același răspuns, iar din Polonia și Italia nici o persoană nu a fost de această părere. Cel mai numeros grup din Estonia și Olanda a declarat că situația lor este mai degrabă rea (câte 8 respondenți din fiecare țară). Un aspect foarte interesant este răspunsul cel mai frecvent dat de respondenții din România - mediu. Trebuie menționat însă că aceste opinii sunt subiective și că valoarea atribuită este probabil influențată de mediul în care trăiesc, precum și de faptul că au un loc de muncă (chiar dacă ilegal). Doar combinând aceste informații cu indicatorii care atribuie diagnoza de privare materială putem să interpretăm răspunsurile oferite despre standardele de viață ale acestor respondenți.

Tabel 4. Evaluarea situației veniturilor respondenților

Situația veniturilor	Număr	Procent
Foarte bună	0	0
Bună	6	6,7
Medie	27	30
Mai degrabă rea	34	37,8
Rea	23	25,6

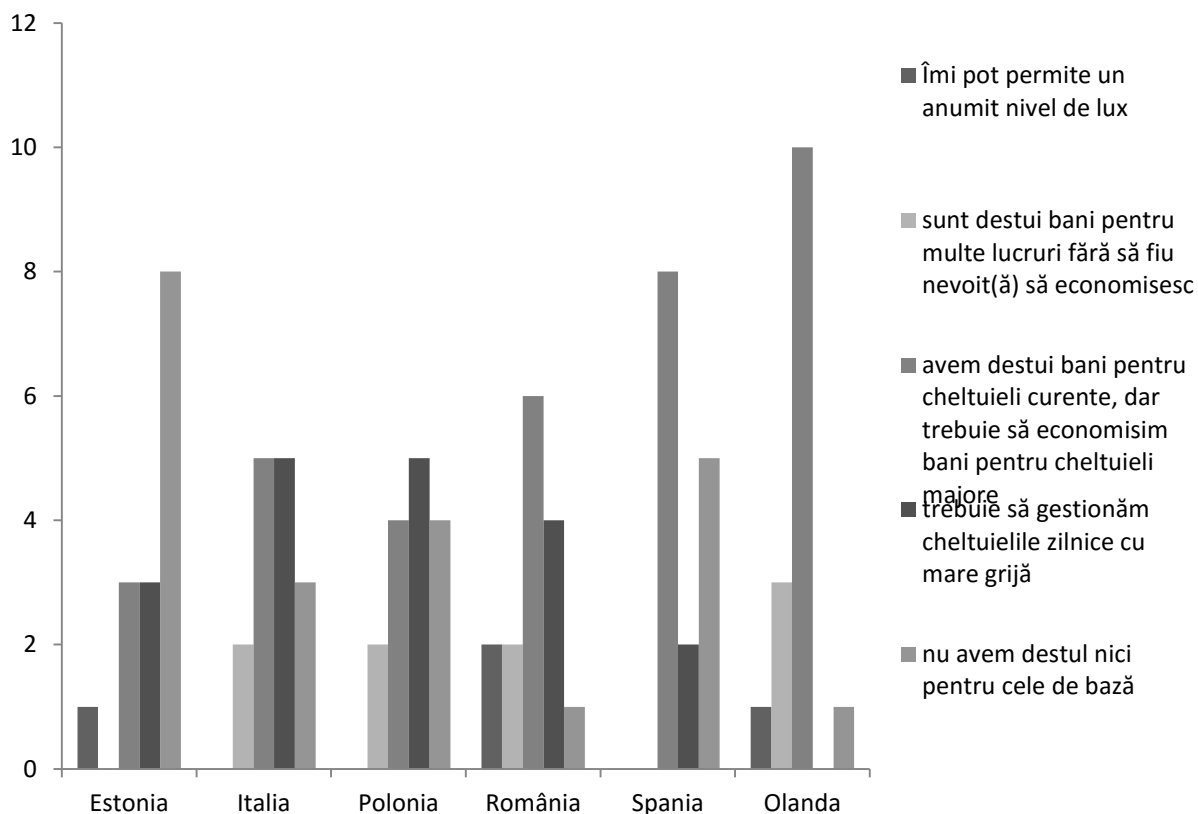
Sursa: realizat de autor pe baza datelor colectate în studiu

Graficul 1. Evaluarea situației actuale a veniturilor respondenților, pe țară

Sursă: realizat de autor pe baza datelor colectate în studiu

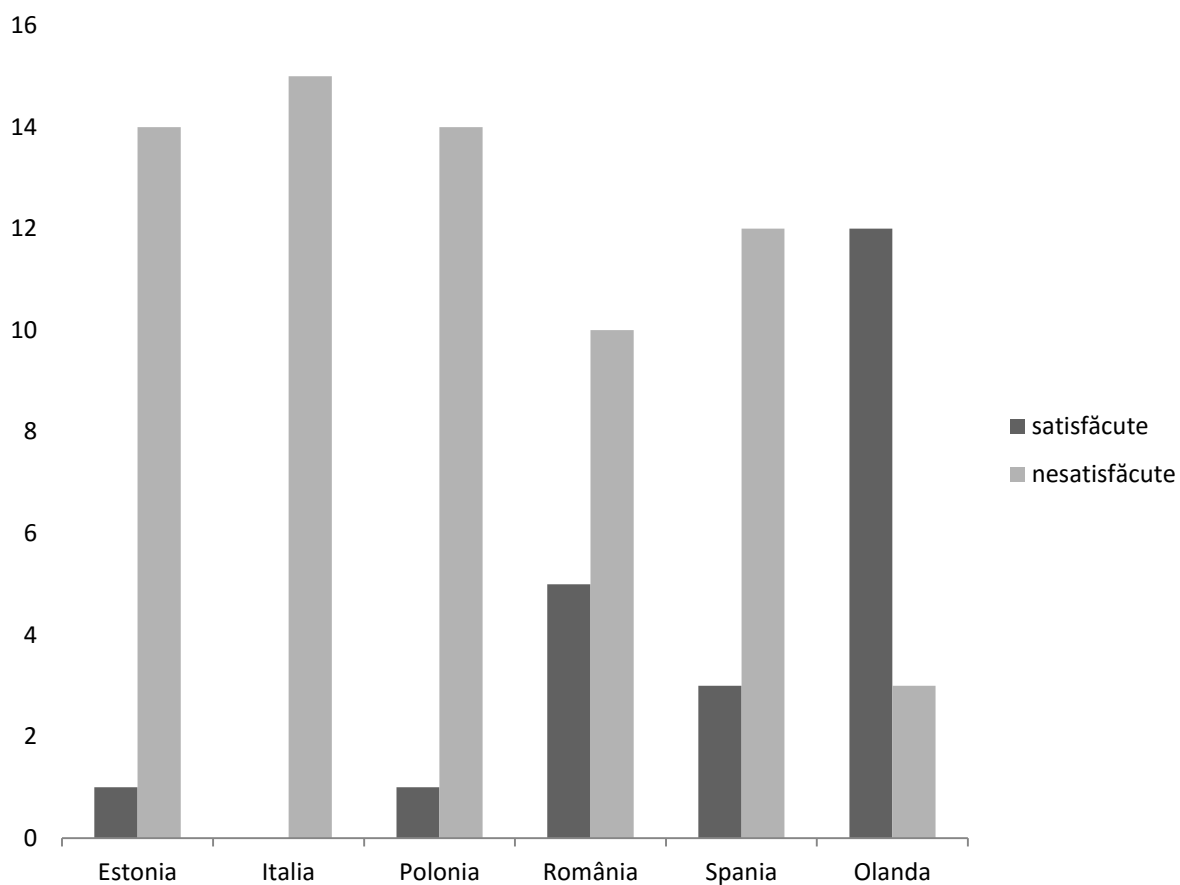
Chestionarul a inclus întrebări referitoare la caracteristicile situației veniturilor gospodăriilor din care fac parte respondenții, ceea ce a permis o mai bună apreciere a situației reale a gospodăriilor (Graficul 2).

Graficul 2. Comparație între caracterizările oferite de respondenți despre situația veniturilor gospodăriilor, pe țări

Sursa: realizat de autor pe baza datelor colectate în studiu

Majoritatea respondenților, peste $\frac{3}{4}$, au indicat faptul că nevoile lor nu sunt acoperite (Graficul 3).

Graficul 1. Acoperirea nevoilor respondenților, pe țări

Sursa: realizat de autor pe baza datelor colectate în studiu

Analiza posibilităților de a satisface șapte nevoi concrete ne oferă detalii mai multe despre aspectele de mai sus (Tabel 4).

Table 5. Nesatisfacerea nevoilor respondenților în țările studiate \ (număr)

Satisfacerea nevoilor	Călătorie de vacanță	Cheltuială neașteptată	Un automobil	Vizită la specialist	Consum de carne, pește	Plată la timp	Încălzire adecvată
Estonia	14	11	13	6	8	7	2
Spania	15	11	11	12	3	11	11
Olanda	9	12	13	0	1	0	0
Polonia	15	14	13	13	11	13	4
România	11	12	15	6	4	4	1
Italia	14	15	14	14	7	11	6

Sursa: realizat de autor pe baza datelor colectate în studiu

Întrebați despre modul în care gestionează situațiile când nu-și pot acoperi nevoile, majoritatea respondenților au afirmat că încearcă să se adapteze (reduc nevoile) (peste 90% dintre respondenți). A doua strategie menționată a fost recurgere la sprijinul familiei, al prietenilor și al instituțiilor de asistență socială. Acestea au fost strategii alese de 76% dintre respondenți. Mai puțin de jumătate dintre respondenți au declarat că se împrumută pentru a-și satisface nevoile. Este interesant de observat că 90% dintre respondenți nu vând bunuri pentru a acoperi nevoi curente.

Funcționarea în societate a respondenților

Excluziunea socială în opinia respondenților din Estonia are impact asupra unui spectru larg de persoane. Respondenții au descris propria situație în contextul excluziunii, deși de obicei nu au avut sentimentul că experimentează o asemenea stare. Atitudinea lor pozitivă deriva din contactul frecvent cu oamenii. Analiza obiectivă a arătat însă că în majoritatea cazurilor ele sunt persoane excluse, fără un loc unde să trăiască decent, fără condiții de locuire corespunzătoare.

Sunt pe jumătate ucraineană, pe jumătate letonă. Nu mă simt discriminată în viața de zi cu zi pentru că știu bine limba estoniană, dar mama și cu mine ne-am pierdut apartamentul din centru Tallinn-ului, când soțul ei estonian a murit cu 3 ani în urmă și cei doi fii ai lui ne-au

dat afară chiar dacă tatăl le spusese că noi va trebui să locuim acolo. Mama locuiește în casa de vară tot anul, ne bucurăm că iarna aceasta n-a fost așa de frig. [Femeie, 26]

Mă simt discriminată pentru că sunt bătrână și sunt femeie. Mulți angajatori refuză să îmi dea de lucru din aceste cauze. Chiar dacă este interzis, companiile găsesc modalitatea de a mă refuza din cauză că sunt bătrână. Am încercat să mă angajez ca recepționeră într-un hotel mic și managerul mi-a spus că la recepție sunt doar femei tinere și că nu mă voi simți bine cu ele. Majoritatea companiilor nu îmi răspund la email când îmi trimit CV-ul. [Femeie, 61]

Excluziunea socială în Spania este foarte diversă și din exemplele oferite se poate vedea multitudinea de semnificații ale termenului.

Oamenii se holbează la mine pe stradă din cauza hainelor mele care sunt ponosite [...]. Nu-i pot oferi copilului meu educație privată și oamenii mă judecă [...]. Nu am o relație bună cu familia mea, pot conta doar pe prieteni, m-am înscris pe un grup Facebook și acolo sunt oameni minunați, în aceeași situație ca mine [...]. [Femeie, 41]

Când nu ai bani, de obicei nu ai nici prieteni... Fiecare cu problemele sale. Fiecare e în aceeași situație, așa că nu le pot cere ajutorul. (...) Nu sunt mulțumit cu viața de acum și cu situația actuală a gospodăriei, pentru că nu pot asigura fiicei mele tot ce are nevoie, vine vara și noi nu putem merge nicăieri... [Bărbat, 35]

Respondenții din Olanda au subliniat faptul că încearcă să trăiască o viață normală și nu au sentimentul excluderii sociale sau al discriminării. În opinia majorității, în ciuda situației materiale mai rele, este posibil să funcționezi normal. Aceste persoane au exprimat dorința de a arăta bine și de a ascunde faptul că au probleme financiare, deoarece câteodată acest lucru are un efect invers.

Oamenii nu se uită la mine din cauza acestor lucruri, adică din cauză de ce am și ce fac. Asta e bine. Și ă străduiesc să le depășesc, să arăt bine ... [Femeie, 43]

Trăiesc izolat, într-un fel [...]. Plătesc chirie puțină și asta înseamnă că nu pot să mă mut altundeva. Nu pot scăpa [...]. Adevărații mei prieteni trăiesc departe. Am puține contacte, dar bune. [Bărbat, 46]

Avem o echipă locală în cartier. Putem să le cerem ajutorul oricând. [...]. [Răspunzând la întrebarea dacă a experimentat discriminarea – nota autoarei] Nu, asta nu. Nu din cauză că suntem în această situație. Dar cred că e evident că persoanele cu bani puțini nu sunt dorite în acest cartier. În general, nu mă simt amenințat din cauză de ce sunt și ce fac. [Bărbat, 37]

Funcționarea în societate a respondenților din Polonia depinde de situația în care se află. Majoritatea respondenților au un sentiment de alienare și percep situația lor ca dezavantajată în relație cu ceilalți. Dificultățile de satisfacere a nevoilor materiale conduc la izolare socială, dar și la lipsă de acțiune, mai ales în situațiile în care cei din cercul cel mai apropiat se confruntă cu probleme asemănătoare.

Mă simt singură și înstrăinată. Tot timpul stau acasă singură cu K, câtă vreme copiii sunt la școală. Nu am prieteni sau colegi, aș dori să am o prietenă, ca să am cu cine povesti despre toate. Singurul meu contact este doamna de la asistență socială, domnișoara S, terapeuta în fața căreia îmi pot vărsa oful. [Femeie, 35]

Dacă ai ajuns la fund, și pot spune asta despre mine, este foarte greu să te ridici fără ajutorul altora, iar eu nu am astfel de ajutoare. La noi în comunitate toți suntem la fel, dar în afara comunității părem ca dintr-o altă lume [...]. Simt că trăiesc într-un mediu neprielnic și sper să pot scăpa deși nu am nicio perspectivă, dar poate că măcar copiii vor reuși. Îmi doresc să le meargă bine, dar va fi greu pentru că dacă eu nu-i ajut să aibă o educație bună, va fi greu pentru ei să aibă o viață mai bună în viitor. [Bărbat, 39]

Respondenții din România au vorbit despre funcționarea lor în societate din perspectiva locului de muncă și a contactelor cu funcționari publici. Asta deoarece majoritatea sunt angajați (de obicei ilegal). Locul de muncă, relațiile cu colegii și cu instituțiile au ocupat mult spațiu în analiza situației sociale a respondenților.

M-am dus la primărie, am stat la rând, au strigat un număr și nu era nimeni să răspundă, așa că m-am apropiat de teighea și doamna de acolo a strigat la mine când deodată a apărut persoana cu numărul care s-a strigat. M-am simțit foarte rău. [Femeie, 49]

Nu sunt mulțumit cu viața pe care o am acum, sunt în C., casa mea e în B., așa că înțelegeți că asta este înstrăinare: să fii forțat să pleci, să îți părăsești locul de baștină și să ajungi în locuri de care nici n-ai visat. [Bărbat, 41]

Respondenții din Italia au menționat diferite elemente de discriminare. Au resimțit discriminarea atât direct, cât și indirect. Respondenții au definit factorii discriminării ca fiind: sărăcia, dizabilitatea, sexul, situația familială și țara de origine. În cel din urmă caz experiențele au fost foarte diferite. Imigranții s-au simțit discriminați deoarece nu sunt italieni. Pe de altă parte, italienii aveau sentimentul că ei primesc mai puțin sprijin decât cetățenii din alte țări de origine.

Mă simt discriminată ca mamă singură. [Femeie, 32]

Țara e plină de discriminare a săracilor și a celor cu dizabilități. Există sprijin pentru străini, dar nimic pentru italieni. [Bărbat, 61]

[Răspunzând la întrebarea dacă se simte discriminată – nota autorului] Da, pentru că sunt italian. [Femeie, 53]

Da, este foarte multă discriminare. Locul în care trăiești poate afecta posibilitățile pe care le ai. Nu e cazul meu. Am fost discriminate pentru că suntem femei și rome. [Femeie, 30]

Viața mea e tristă. A fost mai bine în trecut, nu fac nimic, acum doar aștept. [...]. Sunt singură și mă simt părăsită. [...]. Mă simt discriminată deoarece sunt italiancă – comparativ cu imigranții, care primesc multe ajutoare. [Femeie, 79]

Rezumat

Venitul sub nivelul venitului mediu pe economie pentru țara respectivă creează condiții favorabile pentru sărăcie și excluziune socială. Un factor direct care a fost subliniat printre alții care cauzează sărăcie a fost imposibilitatea de a câștiga bani. Respondenții au arătat că pierderea locului de muncă a avut un impact deosebit asupra resurselor gospodăriei, iar menținerea în starea de șomaj a redus speranța de îmbunătățire a situației financiare în viitorul întrevizibil. Nevoia de a împărți venitul între membrii unei gospodării numeroase a fost un alt factor de favorizare a emergenței sărăciei, mai ales dacă gospodăria include mulți copii și persoane fără venit. O gospodărie cu o singură persoană angajată a fost și ea în stare dificilă, cu toate că persoana are propria afacere. Educația formală la nivel secundar inferior a fost corelată cu șomajul. Respondenții înșiși au declarat că lipsa calificărilor, a recunoașterii formale și a educației care ar putea reflecta nivelul de cunoștințe ar putea fi factori nefavorabili în găsirea unui loc de muncă. În opinia respondenților, invaliditatea, ca una dintre cauzele sărăciei și excluziunii sociale, are impact asupra situației financiare a individului doar în anumite condiții. Incapacitatea de a gestiona o situație riscantă și mai ales lipsa priceperilor antreprenoriale au fost factori cheie între cauzele sociale ale sărăciei. Acest lucru s-a confirmat atât în cursul interviurilor, cât și din chestionare.